

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Evropska strategija za ključne omogočitvene tehnologije – pot do rasti in delovnih mest

(COM(2012) 341 final)

(2013/C 44/15)

Poročevalec: **Peter MORGAN**

Komisija je 26. junija 2012 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Evropska strategija za ključne omogočitvene tehnologije – pot do rasti in delovnih mest

COM(2012) 341 final.

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, odgovorna za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 4. decembra 2012.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 485. plenarnem zasedanju 12. in 13. decembra 2012 (seja z dne 12. decembra) s 102 glasovoma za, 2 glasovoma proti in 7 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 To je drugo sporočilo Komisije o ključnih omogočitvenih tehnologijah (KET). EESO je mnenje ⁽¹⁾ o prvem ⁽²⁾ pripravil septembra 2010. V njem je pozdravil usmerjenost EU v ključne omogočitvene tehnologije, a hkrati izrazil tudi resne pomisleke glede učinkovitosti predlogov zaradi očitnih šibkosti visokotehnološke proizvodnje v EU.

1.2 V točki 1.10 omenjenega mnenja je navedel naslednja priporočila:

- spopasti se je treba z nezmožnostjo notranjega trga, da spodbuja podjetja, in oblikovati panožno strategijo, ki se bo spoprijela z občutnimi pomanjkljivostmi evropskih visokotehnoloških podjetij;
- proizvodnjo je treba vrniti nazaj v Evropo, hkrati pa pospešiti rast novih podjetij v Evropi;
- podjetjem je treba olajšati pridobivanje sredstev za financiranje inovativnih tehnologij;
- uvesti je treba finančne spodbude, ki bodo EU spremenile v dobičkonosno lokacijo za inovacije in podjetništvo na področju KST ^(*);
- začeti je treba korenito reformo šol in univerz, ki morajo zagotavljati potrebna znanja;
- spodbujati je treba grozde, vzpostavljene na univerzah in v raziskovalnih centrih, ki združujejo visokotehnološka inovativna podjetja;
- priznati si je treba, da se svet spreminja, in sprejeti prodorne politike na področju mednarodne trgovine;

- zagotoviti je treba, da bo ta pobuda vseobsegajoča in da bo vključevala vse povezane pobude, ki se izvajajo v vseh generalnih direktoratih.

^(*) Op. prev.: V slovenskih različicah omenjenega mnenja iz leta 2010 in referenčnega dokumenta Komisije (COM(2009) 512) sta uporabljena izraz ključne spodbujevalne tehnologije in kratica KST. Zaradi uskladitve z novjšim dokumentom Komisije (COM(2012) 341) in LATE se v tem prevodu uporabljata izraz ključne omogočitvene tehnologije in kratica KET.

EESO ponavlja ta priporočila.

1.3 Komisija v najnovjšem sporočilu predlaga, naj EU svoja raziskovalno-razvojna prizadevanja utelesi v strategiji s tremi stebri, ki ne bi podpirala zgolj razvoja in raziskav, temveč tudi pilotne linije za razvoj prototipov in napredne proizvodne procese za prevajanje tehnologij v proizvode. EESO v zvezi s tem podaja dve priporočili. Prvič, naj se zaradi osredotočenosti na nova stebra strategije ne prikrajša raziskav in razvoja v EU ali zmanjša njunega obsega, saj so zlasti bazične raziskave najpomembnejše za nastanek prihodnjih ključnih omogočitvenih tehnologij. Drugič, naj programu, za katerega je videti, da temelji na uveljavljanju novih tehnologij na trgu, pomagajo uveljavljeni proizvajalci s povečanjem povpraševanja. Zato si EESO želi, da bi bilo več pozornosti namenjene povečanju zmogljivosti proizvodnih podjetij v EU.

1.4 EESO na splošno podpira akcijski načrt, ki je orisan v točki 3 v nadaljevanju. Kljub temu pa si želi, da bi bili akcijski programi v luči razlik med državami članicami pripravljani v skladu z usposobljenostjo in zmožnostmi posameznih regij.

1.5 Nekatere elemente akcijskega načrta bo nemara treba dodatno spodbuditi, zlasti posodobitev področja državnih pomoči, tvegani kapital, pogajanja o pravicah intelektualne lastnine v globalnem kontekstu in trgovinska pogajanja v visokotehnoloških panogah. Poleg tega bo treba izboljšati izobraževanje in usposabljanje na vseh ravneh s posebnim poudarkom na inženirjih in znanstvenikih.

⁽¹⁾ UL C 48, 15.2.2011, str. 112.

⁽²⁾ COM(2009) 512 final.

1.6 Čeprav je v akcijskem načrtu govora o upravljanju projekta KET, pa so načini izvedbe nejasni, zato bo programu morda manjkalo zagona.

2. Uvod

2.1 Komisija je zadolžila skupino na visoki ravni, naj preuči odziv na prvo sporočilo in pripravi poročilo⁽³⁾, ki je bilo objavljeno junija 2011. Drugo sporočilo kot naslednji korak tako predstavlja evropsko strategijo za KET.

2.2 Strokovna skupina na visoki ravni je v poročilu opredelila glavne težave, ki jih ima Evropa pri prevajanju zamisli v tržne izdelke, tj. pri premagovanju mednarodno priznane „doline smrti“. Za uspešen preboj zato predlaga strategijo s tremi stebri:

- steber tehnoloških raziskav, katerega osnova so tehnološke zmogljivosti, podpirajo pa ga organizacije za raziskave in tehnologijo;
- steber razvoja proizvodov, katerega osnova so pilotne linije in predstavitve, podpirajo pa ga industrijski konzorciji;
- steber konkurenčne proizvodnje, katerega osnova so konkurenčne proizvodne zmogljivosti, podpirajo pa ga sidrna podjetja (ang. *anchor companies*).

2.3 Predlagajo se razvoj industrije za napredno proizvodnjo, ki bi ustvarjala prihodke z izvozom, podpora proizvajalcem strojev v poproizvodni fazi, ki so sposobni zagotoviti najnaprednejše proizvodne tehnologije v Evropi (za stroje, programsko opremo, storitve ipd.), ter razvoj in izboljšanje proizvodnih sistemov (tehnologije in procesov) za izgradnjo učinkovitih, sodobnih in visokotehnoloških proizvodnih zmogljivosti v Evropi.

2.4 Poročilo vsebuje naslednjih 11 priporočil:

- Ključne omogočitvene tehnologije naj bodo za Evropo prednostno področje.
- EU mora opredeliti raziskovalne in razvojne dejavnosti v skladu z lestvico ravni tehnološke pripravljenosti (TRL).
- Obseg definicij raziskovalnih in razvojnih dejavnosti je treba v celoti izkoristiti.
- Potreben je rebalans programov financiranja razvojnih in raziskovalnih dejavnosti v EU.
- Potreben je strateški pristop k programom za KET.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/files/kets/hlg_report_final_en.pdf

— Oblikovati je treba ustrezna pravila za izvajanje programov KET.

— Mehanizme financiranja je treba združiti.

— Oblikovati je treba pravila za državno pomoč v zvezi s KET.

— Evropa potrebuje svetovno konkurenčno politiko intelektualne lastnine.

— Treba je razvijati, krepiti in zadržati sposobnosti v zvezi s KET.

— Vzpostaviti je treba evropsko opazovalnico in posvetovalni organ za KET.

3. Povzetek predloga

3.1 „Kot ključne omogočitvene tehnologije EU so bili na podlagi najnovejših raziskav, ekonomskih analiz tržnih gibanj in njihovega prispevka k reševanju družbenih izzivov opredeljeni mikro- in nanoelektronika, nanotehnologija, fotonika, napredni materiali, industrijska biotehnologija in napredne proizvodne tehnologije.“

3.2 Komisija v analizi stanja v sporočilu poudarja naslednje:

- Evropska unija ima na svetovni ravni vodilno vlogo v razvoju KET.
- EU ne izkorišča svoje baze znanja.
- Glavna šibkost EU je zlasti, da ne zmore pretvarjati znanja v blago in storitve.
- Pomanjkanje proizvodnje, povezane s KET, škodi predvsem iz dveh razlogov: kratkoročno so zamujene priložnosti za rast in delovna mesta, dolgoročno pa se slabi baza znanja.

3.3 Sporočilo navaja naslednje razloge za omenjene pomanjkljivosti:

- pomanjkanje skupne opredelitve in razumevanja KET;
- neuspešne politike v zvezi z izkoriščanjem sinergijskega potenciala KET in pospeševanjem njihovega vstopa na trg;
- pomanjkanje predstavitev izdelkov in projektov za potrjevanje konceptov;
- neučinkovita raba in usklajevanje javnih sredstev;
- omejen dostop do ustreznih virov rizičnega kapitala;

- razdrobljenost notranjega trga EU in regulativne razlike zaradi nezadostnega usklajevanja med regijami in državami članicami;
- pomanjkanje ustrezno kvalificirane delovne sile in podjetnikov.

3.4 Cilji strategije iz tega sporočila so:

- v naslednjem večletnem finančnem okviru osredotočiti politike EU na raziskave, inovacije in kohezijsko politiko ter pri posojilni dejavnosti EIB prednostno obravnavati uvajanje KET;
- usklajevati dejavnosti EU in posameznih držav članic za sinergije in dopolnjevanje navedenih dejavnosti ter združevanje virov, kjer je to potrebno;
- ustanoviti zunanjo skupino za vprašanja KET, ki bo Komisiji svetovala pri vprašanjih politik, povezanih s KET;
- uporabiti obstoječe trgovinske instrumente za zagotovitev poštene konkurence in enakih konkurenčnih pogojev na mednarodni ravni.

3.5 Povzetek akcijskega načrta Komisije

3.5.1 Prilagoditev instrumentov EU

- Obzorje 2020
 - dodelitev sredstev v višini 6,7 milijarde EUR
 - prerazporeditev sredstev za pilotne linije oz. predstavitevne projekte
 - medsektorski projekti
 - merila za izbor
- Evropski sklad za regionalni razvoj
 - pametna specializacija
 - z grozdi povezani ukrepi
- posodobitev pravil državne pomoči
- sporazum z Evropsko investicijsko banko
- spodbujanje potrebnih multidisciplinarnih spretnosti

3.5.2 Usklajevanje

- sinergije z nacionalnimi politikami industrijskih inovacij
- memorandum o soglasju zainteresiranih strani iz industrije

3.5.3 Upravljanje

- skupina za usklajevanje KET v okviru Obzorja 2020
- zunanja skupina za vprašanja KET

3.5.4 V zvezi z znanjem in spretnostmi bo Komisija:

- v okviru Obzorja 2020 še naprej izvajala in krepila ukrepe, ki bodo pritegnili mlade h KET;
- prek Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT) spodbujala ustanovitev skupnosti znanja in inovacij (SZI) za proizvodnjo z dodano vrednostjo, ki bi povezala podjetja, raziskave in visokošolsko izobraževanje na tem področju;
- do konca leta 2012 objavila sporočilo, ki bo obravnavalo hitro spreminjajoče se izzive pri ponudbi znanja in spretnosti v EU;
- razvijala partnerstva med izobraževalnimi ustanovami in podjetji, na primer v obliki koalicij znanja za visoko šolstvo;
- iskala poti za povečanje ponudbe usposobljene delovne sile na področjih KET, vključno z nadarjenimi visokokvalificiranimi delavci iz tretjih držav.

3.5.5 Trgovina

- Komisija si bo prizadevala zagotoviti ugodno trgovinsko okolje in enake konkurenčne pogoje na svetovni ravni. To vključuje: lažji dostop do trga in naložbenih priložnosti ob preprečevanju izkrivljanja mednarodnega trga, boljše zaščito pravic intelektualne lastnine, spodbujanje vzajemnosti, zlasti pri javnih naročilih, zmanjšanje uporabe subvencij ter tarifnih in netarifnih trgovinskih ovir na svetovni ravni in preverjanje skladnosti z veljavnimi predpisi EU in STO.

4. Evropska visokotehnološka proizvodna podjetja

4.1 Namen strategije za KET je spodbujanje v EU bazirane proizvodnje visokotehnoloških izdelkov, ki so nepogrešljivi v vsakdanjem življenju evropskih državljanov in podjetij, in sicer v časovnem okviru do leta 2020 pa tudi pozneje. Proizvodnja visokotehnoloških izdelkov v EU kljub svetovnemu ugledu raziskovalnih in razvojnih dejavnosti EU trenutno ni dovolj konkurenčna na svetovnih trgih. Razlog za to težavo pa naj ne bi bile pomanjkljive zmogljivosti in usposobljenost evropske visokotehnološke proizvodnje, temveč slab prenos raziskovalno-razvojnih dejavnosti v proizvodnjo. Namen strategije Komisije je zato spodbuditi proizvajalce, naj sprejmejo tehnologije. EESO je prepričan, da morajo za uspešnim prenosom dejansko stati proizvajalci, ki lahko uveljavijo tehnologijo; po mnenju Odbora Evropa nima dovolj podjetij v svetovnih sektorjih visokotehnološke proizvodnje.

4.2 Spodnji tabeli povzemata seznama 500 najuspešnejših svetovnih podjetij in 500 najuspešnejših podjetij v največjih regijah, ki ju je za leto 2012 pripravil časopis Financial Times. Vključena so samo visokotehnološka proizvodna podjetja.

4.3 Čeprav seznam ne pove vsega, pa po mnenju EESO točno pokaže sorazmerno proizvodno moč posameznih svetovnih regij.

V tabeli 500 najuspešnejših podjetij je navedeno število podjetij po posameznih visokotehnoloških proizvodnih sektorjih. Med nastajajoče trge so med drugim vključene tudi štiri države BRIK. Na svetovni ravni ima Evropa vodilni položaj le v sektorju industrijskega inženiringa; tabela z regionalnimi podatki podaja natančnejšo sliko.

Seznam FT Global 500						
Sektor	Število podjetij					
	Svet	ZDA	Japonska	Nastajajoči trgi	Evropa	
Farmaceutski izdelki in biotehnologija	22	11	2	0	6	Novartis (*), Roche (*), GSK, Sanofi- Aventis, AstraZeneca, Novo Nordisk Shire
Tehnološka strojna oprema	16	10	1	2	3	ASML, Ericsson, Nokia
Programska oprema in računalniške storitve	13	7	1	4	1	SAP
Avtomobilski sektor in deli	17	3	5	5	4	Daimler, VW, BMW, Continental
Kemikalije	18	7	1	4	5	Bayer, BASF, Air Liquide, Syngenta (*), Linde
Zdravstvena oprema	13	10	0	0	3	Fresenius, Synthes (*), Essilor
Splošni industrijski proizvodi	12	5	1	5	1	Siemens
Industrijski inženiring	13	4	3	1	5	ABB (*), Volvo, Atlas Copco, MAN, Sandvik
Vesoljska in obrambna oprema	7	5	0	0	2	Rolls Royce, EADS
Naftna oprema in storitve	11	7	0	0	2	Sarpem, Transocean (*)
Izdelki za razvedrilo	4	0	3	0	1	Philips Electrical
Elektronski in električni proizvodi	4	1	1	1	1	Schneider Electric

(*) Podjetja, označena z zvezdico (*), so švicarska.

4.4 V regionalni tabeli je poleg števila podjetij navedena tudi njihova skupna tržna kapitalizacija. Tako je izražena poglobljena ocena moči posamezne regije, medtem ko tržne vrednosti podjetij odražajo velikost in sorazmerno uspešnost posameznega regionalnega sektorja.

4.5 Evropa je vodilna v sektorjih kemikalij in industrijskega inženiringa. Soliden položaj ima tudi na področju farmacevtskih izdelkov in biotehnologije ter v avtomobilskem sektorju. ZDA prednjači pri zdravstveni opremi ter tehnološki strojni in programski opremi, medtem ko so na področju strojne opreme Japonska in nastajajoči trgi močnejši od Evrope.

4.6 Analiza jasno kaže, da bi moral biti namen programa za KET okrepiti sektorje, kjer Evropa zaostaja, in izkoristiti tiste, kjer ima sorazmerno prednost. Posebna prizadevanja je treba usmeriti v zdravstveno tehnologijo in opremo.

Seznam FT Regional 500 – tehnološko-proizvodni sektorji								
Sektor	Število podjetij (#) in tržna vrednost (v milijardah USD*)							
	ZDA		Japonska		Nastajajoči trgi		Evropa	
	#	\$	#	\$	#	\$	#	\$
Farmacevtski izdelki in biotehnologija	21	948	27	176	8	48	15	708
Tehnološka strojna oprema	33	1,391	18	146	9	146	7	111
Programska oprema in računalniške storitve	25	1,083	12	58	5	109	7	126
Avtomobilski sektor in deli	9	161	38	446	10	115	13	290
Kemikalije	16	286	32	133	16	262	22	384
Zdravstvena oprema	29	495	5	20	1	4	10	114
Splošni industrijski proizvodi	7	409	8	36	9	87	5	125
Industrijski inženiring	13	247	34	217	15	143	21	275
Vesoljska in obrambna oprema	12	269	0	0	1	5	9	115
Naftna oprema in storitve	16	324	0	0	1	10	2	119
Izdelki za razvedrilo	2	25	14	118	0	0	1	20
Elektronski in električni proizvodi	10	125	27	153	7	77	6	61
Alternativna energija	0	0	0	0	1	4	0	0

5. Stališče EESO

5.1 Od leta 1957 so v EU nastala le tri svetovna visokotehnološka podjetja: ASML, Nokia in SAP. EU nenehno zaostaja. Ob primerjavi z dosežki ameriških podjetij v istem obdobju in prodorom azijskih, tj. najprej japonskih, tajvanskih, korejskih in po novem tudi kitajskih podjetij, bi to lahko opisali kot skupni polom kapitalizma in podjetništva.

5.2 Vojaško-industrijski kompleks Amerike, ki goji kapitalizem prostega trga na več področjih, je v sodelovanju s tamkajšnjimi univerzami, ki sodijo med vodilne v svetu, ustvaril izjemno rodovitno podlago za številne inovacije in zamisli, ki se izkoriščajo v pretežno podjetniški kulturi velikega trga.

5.3 Azijske države omogočajo novonastalim panogam aktivno državno pomoč in zaščito, dokler se ne uveljavijo. Še vedno so odprte in privlačne za vhodne naložbe v visoko tehnologijo. Privzele so tehnologije, ki so jih prinesle vhodne naložbe, in zdaj jih izkoriščajo.

5.4 Stanje v Evropi je popolnoma drugačno, glavna težava pa je pomanjkanje homogenosti. V skoraj vsakem vidiku – naj bo GDP na prebivalca, stopnja brezposelnosti, poslovna in univerzitetna infrastruktura, rezultati izobraževanja, kapitalski trgi, prožnost trga dela, razširjenost interneta itd. – so praviloma velikanske razlike med šestimi podregijami EU, kot jih opredeljuje Svetovna banka. Te podregije so: EU-15 sever (Britansko otočje, nordijske države), EU-15 osrednji del (prvih šest članic brez Italije in Avstrija), EU-15 jug (štiri mediteranske države), EU-12 sever (baltiške države), EU-12 osrednji del (PL, CZ, HU, SI, SK) in EU-12 jug (RO in BG).

5.5 Za vzpostavitev zmogljivosti za KET v svetovnem merilu bi bilo smiselno prilagoditi politike in programe za vsako od šestih skupin držav tako, da se upoštevajo stanje njihovih univerz in raziskovalnih ustanov, znanstvena in tehnološka usposobljenost delavcev, sposobnosti in trenutni trgi proizvodnih podjetij ipd. Tako bi bilo mogoče prednostno usmeriti prizadevanja po regijah in najuspešnejše postaviti na čelo. S tem v zvezi bi bilo treba obravnavati kohezijske politike, predlagane v sporočilu.

5.6 Komisija upravlja EU z zakonodajo in finančnimi izplačili, pri čemer ji pomagajo opazovalnice in agencije. To je lahko učinkovito na področjih, kjer lahko en sam komisar v celoti prevzame odgovornost za pobudo. EESO meni, da projekt KET, pri katerem sodeluje vsaj šest komisarjev, ne more uspeti brez koncentracije pooblastil in bolj neposrednega upravljanja.

5.7 Veliko že znanega je treba postaviti pod vprašaj. Tak primer je regionalni pristop. Tako skupina na visoki ravni kot Komisija v sporočilu ugotavljata, da bi bilo treba znova premisliti o mehanizmih državne pomoči za projekte KET. Tudi predlogi glede pravic intelektualne lastnine v sporočilu niso obravnavani s tako pozornostjo kot v poročilu skupine na visoki ravni ⁽⁴⁾. EESO je naklonjen temu, kar Komisija pravi o trgovini, vendar meni, da obstoječe trgovinske politike niso dovolj zaščitile interesov EU. Tudi na tem področju bi kazalo prenoviti upravljanje in nepopustljivo uveljavljati interese EU.

5.8 EESO pozdravlja dejstvo, da je skupina na visoki ravni preusmerila pozornost s podpore raziskavam in razvoju k uravnoteženemu tristranemu pristopu. V tej luči se zdi 7. okvirni program precej pomanjkljiv. Kljub temu pa je Odbor zaskrbljen, saj v EU morda ni dovolj podjetij, ki bi imela ustrezne zmogljivosti, izdelke in svetovni doseg, da bi lahko na trgu uspešno ponudila proizvode, ki so nastali pod okriljem stebra R&R. Celoten predlog sloni na domnevi, da lahko drugi in tretji steber omogočita KET uveljavitev na trgu. V resnici pa ključnim omogočitenim tehnologijam po navadi omogočijo prodor na trg visokotehnološki proizvajalci, kot so Apple, BMW, Bayer, Rolls Royce ali Airbus. EU mora v sodelovanju z državami članicami oblikovati strategijo za podporo in razvoj svetovno pomembnih podjetij, ki izdelujejo končne proizvode. Obstoječa podjetja je treba spodbuditi, naj razširijo obseg proizvodnje z izdelki, ki so tesno povezani s KET in namenjeni svetovnim trgom. Sporočilo večkrat poudari, da KET lahko ustvarjajo rast in nova delovna mesta. EESO pa na drugi strani meni, da so *podjetja*, ki uporabljajo KET, tista, ki lahko ustvarijo rast in nova delovna mesta. EU potrebuje več podjetij s storitvami in trgi, ki lahko izkoriščajo KET.

5.9 Kadar ključnim omogočitenim tehnologijam prodora na trg ne omogočijo uveljavljeni proizvajalci končnih izdelkov, to storijo podjetniki. Večina podjetnikov namreč prodre na trg s pomočjo vlagateljev tveganega kapitala ali uveljavljenih podjetij, ki jih pritegnejo. IBM je finančno podprl Microsoft in rešil Intel; Apple je finančno podprl ARM Holdings, ki zdaj predstavlja konkurenco Intelu; naložbe v Google in Facebook so prispevali premožni vlagatelji v tehnološke industrije; vlagatelji tveganega kapitala so nato podprli Google, Microsoft pa je namenil podporo Facebooku. Evropski podjetniki iz nordijskih držav, ki so v zaledju Skypa in Angry Birds, so prejeli podporo vlagateljev tveganega kapitala iz Londona in Kalifornije.

⁽⁴⁾ Skupina na visoki ravni priporoča EU, naj prilagodi pravila za državno pomoč in tako olajša raziskovalne, razvojne in inovacijske dejavnosti ter obsežne naložbe v KET, zlasti z uvedbo splošne izenačevalne klavzule v okviru EU za državne pomoči, revizijo mehanizma zmanjšanja za velike naložbe, zviševanjem praga za priglasitev, hitrejšimi postopki in uporabo projektov, ki so v skupnem evropskem interesu.

5.10 Projekt KET je pomanjšana različica tega, kar pomeni ustvarjanje bogastva na ravni EU. V ZDA ima glavno besedo trg, v Aziji pa državne politike. Nemčija in nordijske države imajo uspešne politike, a veliko držav članic EU jih nima. Sporočilo na ravni EU namenja omejena sredstva Unije v podporo programu KET, toda EESO se boji, da se tak model ustvarjanja bogastva ob svetovni konkurenci ne bo izkazal kot dovolj učinkovit.

6. Posebne ugotovitve

6.1 EESO izraža zaskrbljenost, da bi poudarek na drugem in tretjem stebru lahko pomenil zmanjšan obseg razvojnih in raziskovalnih dejavnosti EU. Tega ne more podpreti. Za novo generacijo inovacij potrebujemo močne bazične raziskave. Sodobna tehnologija je večinoma posledica nepričakovanih rezultatov bazičnih raziskav.

6.2 Ker EU nima vojaško-industrijskega kompleksa, kot ga pozna ZDA (ali Kitajska), je treba znanost spodbujati in ji zastavljati izzive na druge načine. V tem je vrednost projektov, kot sta Galileo in ITER.

6.3 EESO pozdravlja usmerjenost v izobraževanje ter znanje in spretnosti. Vendar ugotavlja, da sporočilo izpostavlja zmanjšanje števila diplomantov znanstvenih in tehničnih ved v EU. Znanstveno-tehnični primanjkljaj na vseh ravneh izobraževanja v EU je na splošno šibka točka tako konkurenčnosti EU in zlasti projekta KET. Načrti iz sporočila glede na razsežnost in nujnost problema ne zadostujejo.

6.4 EESO je pred kratkim pripravil mnenje o sporočilu Komisije o posodobitvi področja državnih pomoči⁽⁵⁾. Za

področje KET veljajo točke 1.5.1 (opredelitev tržne nepopolnosti) ter 1.6.3 in 1.6.4 (enaki konkurenčni pogoji). Zaradi prizadevanj za ohranitev konkurenčnosti na notranjem trgu je zdaj ogrožena zunanja konkurenčnost EU.

6.5 Sporočilo omenja, da so se v zadnjem desetletju dejavnosti tveganega kapitala v EU zmanjšale, zato načrtuje nadomestitev tveganega kapitala s sredstvi EU. Odbor pozdravlja to potezo, vendar meni, da ne bo zadostovala. Priporoča, naj EU v sodelovanju z državami članicami ustvari predpogoje za tvegani kapital v Evropi.

6.6 Komisija je obvestila EESO o nameri za oblikovanje skupine za vprašanja KET, ki naj bi nasledila skupino na visoki ravni. „Poleg predstavnikov tehnologije za vsako od šestih KET (nanotehnologija, mikroelektronika, biotehnologija, fotonika, napredni materiali, napredni proizvodni sistemi) predlagamo še predstavnike za več KET (najinovativnejši proizvodi so namreč kombinacija različnih KET) in sodelovanje več industrijskih uporabnikov s konca verige (npr. s področij aeronavtikave, avtomobilske industrije, letalske in vesoljske industrije, gradbeništva, energije, prehrane, medicinskih pripomočkov, opreme, oblikovanja itd.) kot v prvi skupini na visoki ravni, saj je namen strategije za KET okrepiti industrijsko proizvodnjo izdelkov, ki temeljijo na KET.“

6.7 Veliko bo odvisno od podjetij, ki bodo zastopana, njihovega vpliva na (veliko) večjo skupino za vprašanja, uspeha skupine pri pomoči 118 regionalnim podjetjem v visokotehnološkem proizvodnem sektorju, da postanejo svetovni akterji, in, najpomembnejše, od njenega uspeha pri nastanku naslednjih 118 na regionalni ravni.

V Bruslju, 12. decembra 2012

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON

⁽⁵⁾ Posodobitev področja državnih pomoči (UL C 11, 15.1.2013).